

Atasözleri

- İşleyen demir ışıldar (pas tutmaz)
- Emek olmadan yemek olmaz.
- Er olan ekmeğini taştan çıkarır.

☀️ **Yaptığınız araştırmanın sonuçlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.**

☀️ **"Atasözleri" metnini sessiz okuyunuz. Okuma sürecinde zihninizde oluşan soruları 1. etkinliğe yazınız.**

ATASÖZLERİ

1. Emek olmadan (emeksiz) yemek olmaz.

Yaşayabilmek, harçayabilmek için çalışıp kazanmak gerektir.

2. Emmim, dayım kesem; elimi soksam yesem.

Bir kimsenin minnetsiz, rahat rahat harçayacağı para amcasının, dayısının verdiği değil, kendisinin kazandığı paradır.

3. En kolay iş, yemek; çiğneme-den yutulmaz.

Emek çekilmeden yapılan iş yoktur. Emek çekilmeden yapıyor gibi görünen "yemek yemek" bile "çiğneme" emeği ile gerçekleşir.

4. Ekmeden biçilmez.

a) Emek harcanmadan verim alınmaz.

b) Kendisine karşı fedakârlık yapmadığın kimseden sana karşı özveride bulunmasını bekleyemezsin.

5. Eken biçer, konan göçer.

Her davranış, doğal sonucuna varır. Örneğin emek verip ekin eken, ürün alır. Gezmekte olup da bir yerde konaklayan, kuşkusuz oradan başka yere gider.

Ömer Asım Aksoy
Atasözleri Sözlüğü
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

- Okuma sürecinde zihninizde oluşan soruları aşağıya yazınız. Gruplara ayrılarak bu sorulara cevap arayınız. Daha sonra cevaplarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Tüm atasözleri mecaz anlamlı mıdır?

Hayır, gerçek anlamlı atasözleri de vardır. Bugünün işini yarına bırakma, gibi.

2. Atasözlerini söyleyen kişiler belli midir?

Hayır, atasözlerini söyleyen kişiler belli değildir.

3. Atasözlerinin öğüt verici özelliği var mıdır?

Evet, vardır. Mesela "Güvenme varlığa, düşersin darlığa." atasözü doğrudan öğüt vermektedir.

2. ETKİNLİK

- "Atasözleri" metninde geçen bazı kelimelerin anlamları aşağıda verilmiştir. Anlamlardan ve verilen harflerden hareketle bu kelimeleri belirleyerek kutucuklara örnekteki gibi yazınız.

Anlam: Amca.

Kelime	E	M	M	İ
--------	---	---	---	---

Anlam: Ağza alınan bir şeyi dişler arasında ezme, öğütme.

Kelime	Ç		Ğ		E	M		K
--------	---	--	---	--	---	---	--	---

ÇİĞNEMEK

Anlam: Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, mesai, zahmet.

Kelime		M	E	
--------	--	---	---	--

EMEK

Anlam: Bir amaç uğruna veya gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçme.

Kelime	Ö		V		R	
--------	---	--	---	--	---	--

ÖZVERİ

Anlam: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

Kelime	M	İ		N	E	
--------	---	---	--	---	---	--

MİNNET

- 1-Bir kişinin en kolay harcadığı para, kendisinin kazandığı paradır.
- 2-Emek harcamadan hiçbir işin yapılamayacağı yemek yemek örneğiyle açıklanmıştır.
- 3-Kendisine karşı fedakârlık yapmadığımız kimseden özveride bulunması beklenemez.
- 4-Okuduğunuz metindeki atasözlerinde çalışmak, emek göstermek üzerinde durulmuştur.

3. Etkinlik

☀ Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre defterinize cevaplayınız.

1. Bir kişinin en kolay harcadığı para hangisidir?
2. Emek harcamadan hiçbir işin yapılamayacağı hangi örnekle açıklanmıştır?
3. Kimden özveride bulunması beklenemez?
4. Okuduğunuz metindeki atasözlerinde hangi konu üzerinde durulmuştur?

4. Etkinlik

☀ Aşağıdaki ifadeler okuduğunuz metne göre doğru ise ifadenin başına "D", yanlış ise "Y" yazınız.

- D ( ) "Çiğnemedен yutulmaz." atasözüyle "Emek olmadan yemek olmaz." atasözü aynı konuyu işlemektedir.
- Y ( ) Atasözlerinde arkadaşlık, dostluk gibi konular ele alınmıştır.
- D ( ) "Emmim, dayım kesem; elimi soksam yesem." atasözünde bir kişi için en değerli şeyin kendi alın teri olduğu vurgulanmıştır.
- Y ( ) "En kolay iş yemek, çiğnemedен yutulmaz." atasözünde bazı işlerin emek harcanmadan yapılabileceği söylenmiştir.
- D ( ) "Eken biçer, konan göçer." atasözünün konusu ile "Ne ekersen onu biçersin." atasözünün konusu aynıdır.

5. Etkinlik

☀ Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin "Atasözleri" metniyle ilgili ifadesi doğrudur? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

Atasözleri ve anlamlarından hareketle bir olay anlatılmıştır.

X Atasözleri ve anlamları verilerek okuyucu bilgilendirilmiştir.

Bengü

Murat

Atasözlerinin yanında anlamları da verilerek duygu ve düşünceler şiir gibi aktarılmıştır.

Sinem

6. Etkinlik

a. Aşağıdaki metni okuyunuz.

KENDİ DÜŞEN AĞLAMAZ

Çelik tencere ile toprak çömlek bir mutfakta karşılaşmış arkadaş olmuşlar. Oradan buradan konuşurlarken oturmaktan sıkılmış tencere, "Gel, biraz gezelim," demiş çömleğe. Çömlek, bir tencereye bakmış, bir de kendine: O çeliktir, kendisi toprak! Oturup sohbet etmekte bir sorun yokmuş ama birlikte gezmeye çıkmanın tehlikeleri olduğunu farkındaymış.

"Dışarısı benim için tehlikelerle dolu, bir taşta filan çarparım sonra," diye isteksizliğini belirtmiş.

"Merak etme," demiş tencere, "araya girer, korurum ben seni. Yeter ki gezme teklifimi kabul et sen!"

Tencerenin böyle güvence vermesi karşısında, daha fazla direnememiş çömlek; istemeye istemeye de olsa:

"Peki, demiş, "madem öyle diyorsun!

Birlikte çıkıp mutfaktan, düşmüşler yola... Düz yolda sorun çıkmamış hiç; güle, konuşa ilerlemişler. Ama küçük bir tümsek çıkınca önlerine, tencere çukuru görememiş bir an; sallanmış sağa sola...

Çatt! Çarpmış çömleğe! Kalbi kırılmış çömleğin. Tencere özür dilemiş dikkatsizliği için ama ne fayda! Olan olmuştur bir kere...

Derken bir elektrik direği çıkmış önlerine. Tencere artık dikkatli ya! Atılmış hemen! Çömleğin başına bir şey gelmesin diye, direk çömleğin arasına girmek istemiş. İstemiş ama bu sefer de telaştan kayıp çarpmamış mı yine çömleğe?

Gövdesinde oluşan çatlaklara ağlamaklı gözlerle bakan çömlek:

"Kendi düşen ağlamaz," diye mırıldanmış, çelik tencereyle gezmeye çıktığına bin pişman.

Süleyman Bulut

101 Atasözü 101 Öykü

(Kısaltılmıştır.)

b. Bu metni, "Atasözleri" metni ile konu bakımından karşılaştırınız.

	Konu
Atasözleri	Bazı atasözlerinin doğrudan anlamlarının verilmesi
Kendi Düşen Ağlamaz	Bir atasözünün anlamının hikâyeleştirilerek anlatılması

7. Etkinlik

☀ "Emek olmadan, yemek olmaz." atasözünü ilgili bir konuşma yapınız. Bu ko-

"Emek olmadan yemek olmaz." atasözünü ele alarak hayatın birçok alanında geçerli olan bir gerçeği vurgulamak istiyorum. Hayatımızda kazanmak, harcamak, özveri, emek ve para kelimeleri, başarıya giden yolda karşımıza çıkan temel unsurlardır.

Kazanmak, sadece maddi anlamda değil, manevi anlamda da önemlidir. Emek vererek elde ettiğimiz başarılar, bize gerçek anlamda tatmin sağlar. Ancak bu kazanımın bir bedeli vardır; harcamalarımız, zamanımız ve en önemlisi özverimiz. Her başarılı sonuç, ardında bir çaba ve fedakârlık hikâyesi taşır.

Para, çoğu zaman başarıyı sembolize eden bir araçtır. Ancak, para kazanmak için harcanan emek, gerçek değerimizi ortaya koyar. İyi bir yemek hazırlamak için harcanan malzeme ve zaman, o yemeğin tadını belirler. Aynı şekilde, hayatta da güzel sonuçlar elde etmek için gerekli özveriyi göstermemiz gerekir.

Sonuç olarak, her alanda başarıya ulaşmak için önce emek vermemiz gerektiğini unutmamalıyız. "Emek olmadan yemek olmaz." sözü, bize çalışmanın, sabretmenin ve özveride bulunmanın ne denli önemli olduğunu hatırlatıyor. Hep birlikte bu değerleri benimseyerek daha güzel yarınlara ulaşmayı umalım.

8. Etkinlik

Beyza ile Yusuf, atasözü tamamlama oyunu oynamaktadır. Beyza'nın söylediği atasözünü Yusuf, Yusuf'un söylediği atasözünü de Beyza tamamlayacaktır.

- ☀ Buna göre Beyza ile Yusuf aşağıda kelimeleri kullanarak atasözlerini nasıl tamamlamış olabilir?

Beyza: Ekmeğin büyüğü, hamurun olur.

Yusuf: Davulun sesi uzaktan gelir.

Beyza: Ek tohumun hasını, çekme yasını.

Yusuf: Gençliğin ihtiyarlıkta bilinir.

9. Etkinlik

- ☀ Aşağıda kısa çizginin (-) kullanıldığı yerler ve bunları örnekleyen cümleler verilmiştir. Kurallar ile ilgili örnekleri eşleştiriniz.

	KURALLAR	ÖRNEK CÜMLELER
a	Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.	<input type="text" value="b"/> Fenerbahçe-Galatasaray maçı golsüz bitti.
b	Kelimeler arasında "-den...-a ve, ile, ila, arasında" anlamla vermek için kullanılır.	<input type="text" value="c"/> "Mahalle" kelimesi ma-hal-le şeklinde hecelerine ayrılır.
c	Heceleri göstermek için kullanılır.	<input type="text" value="a"/> Hikâyenin sonunda köyden taşınırlar.

10. Etkinlik

- ☀ Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizgi (-) gereksiz kullanılmıştır? İlgili kutucuğu işaretleyiniz.

- Birinci Dünya Savaşı 1914-1918 yılları arasında oldu.
- Bu kelimeyi Türkçe-Osmanlıca Sözlük'te bulabilirsin.
- Sen de kendine iyi-kötü bir iş bulup çalışmalısın.
- Adana-Kayseri arasındaki kara yolunda çalışmalar sürüyor.

11. Etkinlik

- a. Aşağıda çelik çomak oyununun nasıl oynandığı açıklanmıştır. Ancak oyunun son altı aşaması karışık olarak verilmiştir. Oynanış biçimine göre bu aşamaları sıralayarak numaralandırınız.

Bu oyun iki grup arasında oynanır. Gruplar en az ikişer kişiden oluşur. Oyunda biri 30 santimetre, diğeri ise 70 santimetre olan iki sopa kullanılır. Düz bir yere çizgi biçiminde küçük bir çukur açılır. Çukurdan 20 adım geriye bir çizgi çizilir. Oyunda ebe yoktur. Oyuna başlayacak grubu belirlemek için seçim yapılır. Seçimi kazanan grup oyuna başlamak için hazırdır.

2	Oyuna ilk başlayan kişi önceden çizilen çizgiden elindeki küçük sopayı çukur üzerindeki sopaya atar.
1	Önce karşı gruptan bir kişi elindeki uzun sopayı önceden açılan çukurun üzerine yatay olarak koyar.
3	Sopaya vurabilirse oyuna başlar.
6	Oyun bu şekilde devam eder.
5	Küçük sopanın düştüğü yere kadar oyunu kaybeden grubun oyuncuları sekererek gider.
4	Elindeki büyük sopa ile küçük sopayı havaya kaldırır ve ona vurur.

Genel ağdan alınmıştır.

(Kısaltılmıştır.)

- b. Arkadaşlarınızla oynadığınız bir oyunun aşamalarını aşağıya yazınız.

Yakar Top

- Oyuncular iki eşit takıma ayrılır. Takım sayısı, oyuncu sayısına göre değişebilir.
- Hangi takımın ebe olacağı tekerlemeyle belirlenir.
- Kazanan takım oyun alanı içine geçer.
- Ebe olan takım, karşı takımın oyuncularını topla vurmaya çalışır, vurulan oyuncu oyundan çıkar.
- Eğer oyunculardan biri topu hiç yere değmeden tutarsa bir can kazanır.
- Tüm oyuncular vurulduğunda bu defa takımlar yer değiştirir.
- Oyun bu şekilde sürer.

<https://bit.ly/3Hgof6l> linkinden bir masal okuyunuz ("Tarladaki Hazine" metninin 7. etkinliğine yöneliktir.).